

ZIN

Studia Informacyjne
Information Studies

VOL. 51 2013 NO. 2(102)

ISSN 0324-8194

Spis treści | Contents

Od Redakcji | Letter from the Editor (Barbara Sosińska-Kalata)..... 7

ROZPRAWY. BADANIA. MATERIAŁY | THESES. RESEARCH. MATERIALS

Barbara Sosińska-Kalata

Obszary badań współczesnej informatologii (nauki o informacji) [*Research Domains in Contemporary Information Science*]..... 9

David Nicholas

The Times They Are a-Changin' (again!): the Second, Great Digital Transition to the Mobile Space [*Oto czasy nadchodzą nowe (znowu!): drugi wielki zwrot cyfrowy ku przestrzeni mobilnej*]..... 42

Bruno Jacobfeuerborn

Is Big Data a Paradigm Challenge to Information Science? [*Czy Big Data są paradygmatycznym wyzwaniem dla nauki o informacji?*]..... 52

Jan Kaczmarek

Affective Conception of Information and Affect Representation in Information Systems [*Afektywna koncepcja informacji i reprezentacje afektu w systemach informacyjnych*]..... 64

Małgorzata Jaskowska, Magdalena Wójcik

Skuteczność metod i technik badania użyteczności naukowych serwisów WWW – wnioski z testów funkcjonalnych platformy PASSIM [*The Effectiveness of Methods and Techniques Used in Research on the Usability of Scientific Websites – Conclusions from the Usability Tests of PASSIM Platform*]..... 78

Jadwiga Sadowska

Geografia wydawnicza książek w Polsce (1999-2010) [*Book Publishing Geography in Poland (1999-2010)*].....98

RECENZJE I OMÓWIENIA | REVIEWS

Marzena Świgoń: Zarządzanie wiedzą i informacją [<i>Knowledge and information management</i>]. Olsztyn 2012 (Ewa Głowacka).....	113
Jakob Voß: Describing Data Patterns: a general deconstruction of metadata standards. Berlin 2013 (Marcin Roszkowski)	116
Przegląd nowości wydawniczych [<i>New publications</i>] (Anna Stanis).....	119

KRONIKA | CHRONICLE

„Bibliograficzne bazy danych i ich rola w rozwoju nauki” (Poznań, 17-19 kwietnia 2013 r.) [<i>"Bibliographic databases and their role in the progress of science" (Poznań, April 17-19, 2013)</i>] (Lidia Derfert-Wolf).....	122
„Społeczeństwo – informacja – innowacje i wyzwania ery cyfrowej”. XII Krajowe Forum Informacji Naukowej i Technicznej (Zakopane, 24-27 września 2013 r.) [<i>"Society – information – innovations and challenges of digital era". Twelfth National Forum for Scientific and Technical Information (Zakopane, September 24-27, 2013)</i>] (Wiesław Babik).....	125
„Biblioteka akademicka: infrastruktura – uczelnia – otoczenie” (Gliwice, 24-25 października 2013 r.) [<i>"Academic libraries: infrastructure – universities – surroundings" (Gliwice, October 24-25, 2013)</i>] (Maja Wojciechowska).....	129
"Klasyfikacja i wizualizacja: interfejsy do wiedzy". Międzynarodowe Seminarium UKD (Haga, Holandia, 24-25 października 2013 r.) [<i>"Classification & Visualization: Interfaces to Knowledge". International UDC Seminar (The Hague, Netherlands, October 24-25, 2013)</i>] (Bartłomiej Włodarczyk).....	132
"SWIB – 2013. Sieć semantyczna w bibliotekach” (Hamburg, Niemcy, 25-27 listopada 2013 r.) [<i>"SWIB – 2013. Semantic Web in Libraries" (Hamburg, Germany, November 25-27, 2013)</i>] (Marcin Roszkowski).....	136
WSKAZÓWKI DLA AUTORÓW GUIDELINES FOR AUTHORS	141

Obszary badań współczesnej informatologii (nauki o informacji)

Barbara Sosińska-Kalata

Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytet Warszawski

Język tekstu: polski / Abstrakt: polski, angielski

Language of the article: Polish / Abstract: Polish, English

ABSTRAKT

Cel/teza: Celem artykułu jest przedstawienie kierunków rozwoju pola badawczego nauki o informacji (informatologii), od momentu jej wyodrębnienia się jako samodzielnej dyscypliny naukowej po czasy najnowsze. **Koncepcja/metody badań:** Na podstawie krytycznej analizy piśmiennictwa w chronologicznej kolejności przedyskutowano zmieniające się nazewnictwo dyscypliny i porównano kryjące się za tymi zmianami kolejne próby redefiniowania zadań i celów badawczych nauki o informacji. Prezentacja ewolucji koncepcji nauki o informacji stanowi tło dla przedyskutowania wyników analizy współczesnych nurtów badawczych w nauce o informacji, przeprowadzonej na próbie 361 artykułów opublikowanych w czterech najważniejszych dla tej dyscypliny badawczych czasopismach międzynarodowych: *Journal of American Society for Information Science and Technology*, *Journal of Information Science* i *Journal of Documentation* (2011–2012) oraz *Annual Review of Information Science and Technology* (2007–2011). **Wyniki i wnioski:** Prześledzono kształtowanie się nauki o informacji od jej najwcześniejszej koncepcji sformułowanej przez Paula Otleta po współczesne interpretacyjne badania zachowań informacyjnych oraz próby integracji społecznej i technologicznej perspektywy badań informatologicznych. Zwrócono uwagę na narastającą multidyscyplinarność nauki o informacji oraz konsekwentny rozwój dwóch odrębnych obszarów badawczych: związanego z doskonaleniem technologii informacyjnej i skupionego na użytkowaniu informacji i zachowaniach informacyjnych. Mimo rosnącej różnorodności problematyki badawczej nauki o informacji, jej niezmienną oś problemową stanowi zapewnianie skutecznego komunikowania utrwalonej wiedzy pomiędzy ludźmi w różnych środowiskach ich aktywności i przy użyciu możliwie najbardziej efektywnych metod i narzędzi. Analiza najnowszego piśmiennictwa dyscypliny potwierdziła, iż główne nurty badawcze stanowią nadal zagadnienia związane z rozwojem technologii informacyjnych i z poznawaniem zachowań informacyjnych oraz użytkowania informacji. Nie został natomiast jednoznacznie potwierdzony opisywany w literaturze zwrot ku badaniu zjawisk informacyjnych w świecie społecznym i w kontekście kulturowym. Badanie piśmiennictwa potwierdziło również wzrost zainteresowania teorią i metodologią nauki o informacji, co może być wyrazem rosnącej metodologicznej dojrzałości nauki o informacji, ale także obaw związanych z rozmywaniem się jej odrębności wśród coraz liczniejszych innych nauk, w których również podejmowane są badania współczesnych zjawisk informacyjnych. **Oryginalność/wartość poznawcza:** Artykuł porządkuje wiedzę o dotychczasowym rozwoju nauki o informacji, uzupełniając ją o opartą na badaniach empirycznych charakterystykę najnowszych tendencji w kształtowaniu jej pola badawczego.

SŁOWA KLUCZOWE Informatologia. Definicje. Interdyscyplinarność. Nauka o informacji. Nurtu badawcze. Pole badawcze. Problemy badawcze.

*Abstract in English / Abstrakt w jęz. angielskim***Research Domains in Contemporary Information Science***Barbara Sosińska-Kalata***ABSTRACT**

Purpose/thesis: The paper discusses trends in the development of information science research field since information science was identified as an independent discipline of science until present. **Approach/methods:** Using chronologically ordered critical analysis of the literature, the author discusses changing names for the discipline and compares subsequent attempts to redefine tasks and research objectives of information science reflected by these changes. The presentation of the evolution of the discipline concept provides a background for the discussion of the results of analysis of contemporary research trends in information science, based on the sample of 361 papers published in four most important international journals in the field: *Journal of American Society for Information Science and Technology*, *Journal of Information Science*, *Journal of Documentation* (2011–2012) and *Annual Review of Information Science and Technology* (2007–2011). **Results and conclusions:** The development of information science is presented from its earliest concept formulated by Paul Otlet to contemporary interpretive research on information behavior and attempts to integrate social and technological perspectives of information science research. Attention is drawn to growing multidisciplinary of information science and consistent development of two separate research fields – one related to information technology improvement and the other focused on the information use and information behaviour. Despite growing diversity of topics researched by information science, its core issue is to ensure effective transfer of preserved knowledge among people in various communities with most effective methods and tools. The analysis of most recent literature confirms that main research trends remain related to the development of information technologies and studies in information behaviour and information use. The shift towards research on information phenomena in the society and within cultural context described in the literature is not confirmed unequivocally. The analysis of the literature confirms growing interest in the theory and methodology of information science, which may express not only developing methodological maturity of this discipline but also anxiety arising from the dissolution of information science discreteness among other sciences which deal with contemporary information phenomena. **Originality/value:** The paper organizes knowledge on the current development of information science, supplementing it with the description of most recent trends shaping its research field.

KEYWORDS Information science. Interdisciplinarity. Research field. Research issues. Research trends.

*Prof. dr hab. BARBARA SOSIŃSKA-KALATA jest pracownikiem naukowym Uniwersytetu Warszawskiego, kierownikiem Zakładu Systemów Informacyjnych w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego. Zajmuje się problematyką nauki o informacji, w szczególności organizacji wiedzy oraz teoretycznymi podstawami nauki o informacji. Jest autorką ponad 200 publikacji, w tym kilkunastu książek, spośród których do najważniejszych należą *Modele organizacji wiedzy w systemach wyszukiwania informacji o dokumentach* (Warszawa 1999), *Klasyfikacja. Struktury organizacji wiedzy, piśmiennictwa i zasobów informacyjnych* (Warszawa 2002) oraz zainicjowany w 2004 r. cykl prac zbiorowych „*Miscellanea Informatologica Varsoviensia*”, w którym ukazało się dotychczas sześć tomów (2004, 2005, 2006, 2008, 2012, 2013). W 2011 r. zainicjowała organizację przez IINiSB UW cyklicznej konferencji międzynarodowej „*Nauka o informacji w okresie zmian*”, której druga edycja odbyła się w 2013 r. Od 2013 r. jest redaktorem naczelnym półrocznika *Zagadnienia Informacji Naukowej – Studia Informacyjne*.*

*Kontakt z autorem:
b.sosinska@uw.edu.pl*

The Times They Are a-Changin'¹ (again!): the second, great digital transition to the mobile space

David Nicholas

CIBER Research Ltd, UK, the University of Tennessee, USA, Northumbria University, UK

Język tekstu: angielski / Abstrakt: angielski, polski
Language of the article: English / Abstract: English, Polish

ABSTRACT

Purpose/thesis: According to industry estimates the mobile device will soon be the main platform for searching the web and reading the information found there, and yet our knowledge of how millions of mobile consumers use information, and how that differs from desktops/laptops users, is imperfect. The paper sets out to fill the knowledge gap. **Approach/methods:** The method used is an analysis of the logs of a major cultural website, Europeana. The behavior of more than 150,000 mobile users was examined over a period of more than a year and compared with that for PC users of the same site and for the same period. The analyses conducted include: size and growth of use, time patterns of use; geographical location of users and, comparative information-seeking behaviour patterns. **Results and conclusions:** The main findings were that mobile users were the fastest-growing user group and will rise in number very rapidly and that their visits were very different in the aggregate from those arising from fixed platforms. Mobile visits could be described as being information “lite”: typically shorter, less interactive, and less content viewed per visit. Use takes a social rather than office pattern, with mobile use peaking at nights and weekends. The variation between different mobile devices was large, with information seeking on the iPad similar to that for PCs and laptops and that for smartphones very different indeed. The research further confirms that information seeking behavior is platform-specific and the latest platforms are changing it all again. Websites, publishers and librarians will have to adapt. **Originality/value:** The research described here constitutes one of the biggest studies of mobile users published and certainly no one else has conducted research on cultural information consumers on the go.

KEYWORDS Europeana. Log analysis. Information behaviour. Information searching. Mobile users. PC users.

¹ *The title of a Bob Dylan album, made in 1964.*

Abstract in Polish / Abstrakt w jęz. polskim**Oto czasy nadchodzą nowe (znowu!):
drugi wielki zwrot cyfrowy ku przestrzeni mobilnej***David Nicholas***ABSTRAKT**

Cel/teza: Według ocen przemysłu informacyjnego, urządzenia mobilne staną się wkrótce główną platformą dla przeszukiwania Internetu i czytania znalezionej w nim informacji, jednak nasza wiedza o tym jak miliony mobilnych konsumentów wykorzystują informację i jak różni się to od zachowań użytkowników komputerów osobistych jest niedoskonała. Artykuł ma wypełnić tę lukę.

Koncepcja/metody badań: W tym celu wykorzystano analizę logów Europeana, najważniejszego serwisu informacji o kulturze. Przebadano zachowania więcej niż 150 tys. mobilnych użytkowników zarejestrowane w okresie ponad roku oraz porównano je z zachowaniami użytkowników PC korzystających z tego samego serwisu w tym samym czasie. Analiza ta obejmowała: wielkość i wzrost wykorzystywania serwisu, wzorce czasu wykorzystywania, lokalizację geograficzną użytkowników oraz porównawcze wzorce zachowań związanych z wyszukiwaniem informacji. **Wyniki i wnioski:** Głównym ustaleniem było to, że użytkownicy mobilni są najszybciej rosnącą grupą i ich liczba będzie nadal rosła bardzo gwałtownie, a także to, że odwiedzanie przez nich serwisów internetowych bardzo różni się od tego, które podejmowane jest z platform stałych. Wizyty mobilne mogą być opisane jako informacyjnie „lite”: zazwyczaj krótsze, mniej interaktywne, mniej treści jest przeglądanych w czasie pojedynczych odwiedzin. Korzystanie z serwisu przez użytkowników mobilnych przyjmuje wzory bliższe raczej zachowaniom związanym z relacjami społecznymi niż z poszukiwaniem informacji dla celów zawodowych, z charakterystycznym najbardziej intensywnym odwiedzaniem serwisu w późnych godzinach wieczornych i w weekendy. Duże okazało się zróżnicowanie zachowań użytkowników korzystających z różnych urządzeń mobilnych, przy czym poszukiwanie informacji przez użytkowników iPadów oraz PC i laptopów było podobne, bardzo natomiast różniło się od niego zachowanie użytkowników smartfonów. Badanie potwierdziło, że zachowanie związane z poszukiwaniem informacji jest zależne od wykorzystywanej platformy, a najnowsze platformy całkowicie je znowu zmieniają. Serwisy internetowe, wydawcy i e-bibliotekarze będą musieli się do tego dostosować.

Oryginalność/wartość poznawcza: Omówione badania są jednym z najszerzej zakrojonych studiów dotyczących zachowań informacyjnych użytkowników korzystających z urządzeń mobilnych, jakich wyniki dotychczas opublikowano. Nie prowadzono także dotąd tego typu badań nad mobilnymi użytkownikami informacji o kulturze.

SŁOWA KLUCZOWE Analiza logów. Europeana. Użytkownicy mobilni. Użytkownicy PC. Wyszukiwanie informacji. Zachowania informacyjne.

*Professor DAVID NICHOLAS is a director and founder of the internationally renowned CIBER Research Group. The group is perhaps best known for its deep log analysis techniques for monitoring online behaviours, especially in regard to the Google Generation. He is also a professor at the University of Tennessee and Northumbria University (USA). Previously Professor Nicholas was Head of the Department of Information Studies at University College London for seven years (2004–2011) and prior to that Head of the Department of Information Science at City University (1997–2003). His interests include use and seeking behaviour in virtual spaces, the digital consumer, the virtual scholar, mobile information (information on-the-go), e-books, e-journal usage; the evaluation of digital platforms and user needs analysis. Professor Nicholas has been principal investigator on over 60 research projects, and published more than 500 peer evaluated papers and 12 books. The most important recent publications: D. Nicholas, D. Clark: 'Reading' in the digital environment. *Learned Publishing*, 21(2) April 2012, 51–56; D. Nicholas, D. Clark & I. Rowlands: Information on the go: case study of Europeana mobile users. *Journal of the American Society of Information Science* 64(7), 2013, 1311–1322; D. Nicholas, I. Rowlands, A. Watkinson, D. Brown, H. Jamali: Digital repositories ten-years on: what do scientific researchers think of them and how do they use them? *Learned Publishing* 2012, 25, 195–206; D. Nicholas: Dis-intermediated, decoupled and down: future of the library profession. *CILIP Update*, March 2012, 29–31.*

Contact to the Author: Dave.Nicholas@ciber-research.eu

Is Big Data a Paradigm Challenge to Information Science?

Bruno Jacobfeuerborn
Deutsche Telekom AG, Germany

Język tekstu: angielski / Abstrakt: angielski, polski
Language of the article: English / Abstracts: English, Polish

ABSTRACT

Purpose/thesis: The purpose of the paper is twofold: (i) to argue that fundamental ideas are the most important tokens in scientific and engineering endeavours rather than specific methods, procedures, metrics and artefacts; new ideas and concepts are transformative forces of how we understand science, its role in society and how we lead scientific research; and (ii) to identify the challenges and opportunities the emerging concept of big data brings about to information science. **Approach/methods:** In order to investigate the impact of the new ideas in science, we follow Thomas Kuhn's approach presented in his landmark book *The Structure of Scientific Revolutions* according to which science develops by leaps, which he dubbed paradigm leaps, that are qualitative changes of the ways the world is conceptualised and understood. **Results and conclusions:** As a result of our investigation we identified four major paradigm leaps. The paper shortly depicts three paradigms that are already a canonical part of the past and contemporary science, and then a budding fourth paradigm that is still in statu nascendi, in its nascent stage, is described. We begin with Plato and Aristotle (first paradigm), and then through Francis Bacon (second paradigm), John von Neumann (third paradigm) we shall arrive at big data and knowledge discovery by means of computer facilities (potentially a fourth paradigm). **Originality/value:** It is believed that the fourth paradigm can help information technology become a partner on a par with humans in scientific and other research endeavours going far beyond its present role of being mainly a mechanism to store, process, and disseminate information. It is argued also that the fourth paradigm is a challenge to information science in both its main dimensions: (i) development of its foundations and methodologies by studying information phenomena reflected in very large datasets, and (ii) providing users with the needed information and knowledge derived from very large datasets.

KEYWORDS Big data. Information science. Paradigms. Science.

*Abstract in Polish / Abstrakt w jęz. polskim***Czy Big Data są paradygmatycznym wyzwaniem dla nauki o informacji?***Bruno Jacobfeuerborn***ABSTRAKT**

Cel/teza: Cel artykułu jest dwojaki: (i) uzasadnienie tezy, że podstawowe idee są ważniejsze w kształtowaniu przedsięwzięć naukowych i inżynierskich niż określone metody, procedury, miary i artefakty; nowe idee i pojęcia są siłami transformacji naszego rozumienia nauki, jej roli w społeczeństwie i sposobów prowadzenia badań; (ii) wskazanie wyzwań i możliwości, które dla nauki o informacji niesie rozwijające się pojęcie „big data”. **Koncepcja/metody badań:** Badając oddziaływanie nowych idei w nauce przyjęliśmy podejście Thomasa Kuhna przedstawione w słynnej książce *Struktura rewolucji naukowych*, zgodnie z którym nauka rozwija się cyklami, nazwanymi przez niego paradygmatami, które jakościowo zmieniają sposób konceptualizacji i rozumienia świata. **Wyniki i wnioski:** Rezultatem badań jest wskazanie czterech głównych paradygmatów. W artykule krótko przedstawiono trzy paradygmaty, które dziś stanowią kanoniczną część przeszłej i współczesnej nauki, a następnie opisano obiecujący paradygmat czwarty, pozostający jeszcze in statu nascendi, w fazie kształtowania się. Rozpoczęliśmy od Platona i Arystotelesa (pierwszy paradygmat), następnie poprzez Francisa Bacona (drugi paradygmat), Johna von Neumanna (trzeci paradygmat), dotarliśmy do „big data” i odkrywania wiedzy za pomocą narzędzi komputerowych (potencjalnie czwarty paradygmat). **Oryginalność/wartość poznawcza:** Wyrażono przekonanie, że czwarty paradygmat może pomóc w przekształceniu technologii informacyjnej w równorzędnego partnera ludzi w przedsięwzięciach naukowych i innych zamierzeniach badawczych, partnera znacznie wykraczającego poza jej obecną rolę – głównie mechanizmu przechowywania, przetwarzania i rozpowszechniania informacji. Uzasadniono także opinię, że czwarty paradygmat stanowi wyzwanie dla nauki o informacji w obu jej podstawowych wymiarach; (i) rozwijania jej podstaw teoretycznych i metodologicznych przez badanie zjawisk informacyjnych uwidaczniających się w wielkich zbiorach danych, i (ii) zapewnianiu użytkownikom potrzebnej im informacji i wiedzy derywowanej z wielkich zbiorów danych.

SŁOWA KLUCZOWE Big data. Nauka. Nauka o informacji. Paradygmat.

*Dr BRUNO JACOBFEUERBORN is a Director of Technology at Telekom Deutschland GmbH and Member of its Board, and Chief Technology Officer (CTO) of Deutsche Telekom AG. Over the period of 2007–2009 he was the Board Member and Director of Technology, IT, and Procurement of Polska Telefonia Cyfrowa (now T-Mobile Polska). In parallel with his professional activities qua manager, promoter and implementor of innovative solutions, he carries out research in the areas of: models of innovation in high-tech environments, knowledge and information organisation to boost innovativeness, and impact of ICT technology on education and society. Towards this end, he has been cooperating with the Warsaw University of Technology, in particular with the BRAMA Lab that is an incubator of innovative mobile applications and facilities involving students and young researchers, and with the Institute of Information Science and Book Studies of University of Warsaw, where he received his Ph.D. in 2005. He published some 40 papers and was the editor of 2 books. His most important recent publications are: B. Jacobfeuerborn: Reflections on Data, Information and Knowledge. *Studia Informatica*, 2013, 34(2A), 7–21; B. Jacobfeuerborn, M. Muraszkiwicz: Media, Information Overload, and Information Science. In: R. Bembenik et. al.(eds.) *Intelligent Tools for Building Scientific Information Platform. Advanced Architectures and Solutions*. Berlin: Springer, 2013, 3–13 [Studies in Computational Intelligence No. 467]; B. Jacobfeuerborn: An Attempt to Innovate Innovation. In: B. Jacobfeuerborn (ed.) *Innovating Innovation. Essays on the Intersection of Information Science and Innovation*. Warsaw: MOST Press, IINiSB University of Warsaw, 2013, 21–40.*

Contact to the Author:

Bruno.Jacobfeuerborn@t-online.de

Affective Conception of Information and Affect Representation in Information Systems

Jan Kaczmarek
MOST Foundation

Język tekstu: angielski / Abstrakt: angielski, polski
Language of the article: English / Abstract: English, Polish

ABSTRACT

Purpose/thesis: The aim of this paper is to introduce an affective conception of information by expanding the contemporary mainstream semantic definition of information with an additional subjective constituent. **Approach/methods:** Pursuing critical literature review methodology the author addresses the following central questions of the paper: (i) is affect an information kind and if so what kind of information is it, (ii) would affect representation in information systems be of any theoretical or practical value and how such representation could be implemented. **Results and conclusion:** This paper suggest that we are in the advent of a paradigm shift in information theory and knowledge representation which leads to the emergence of affective information theory and experiential knowledge representation. **Originality/value:** In this paper we propose that affect should be regarded and represented as metainformation which carries complementary information about agent's subjective experiences that amalgamate under unified state of mind corresponding to the cognitive appreciation of the intentional semantic contents of the information. Furthermore an affect representation model based on state of the art in affective neuroscience has been proposed.

KEYWORDS Information theory. Information systems. Affect representation. Affective computing. Affective account of information. Experience representation.

Abstract in Polish / Abstrakt w jęz. polskim

**Afektywne ujęcie informacji
oraz reprezentacja afektu w systemach informacyjnych***Jan Kaczmarek***ABSTRAKT**

Cel/teza: Celem publikacji jest wprowadzenie i omówienie pojęcia informacji w ujęciu afektywnym poprzez rozszerzenie współcześnie najpopularniejszego ujęcia semantycznego o dodatkowy komponent subiektywny. **Koncepcja/metody badań:** Przeprowadzając analizę i krytykę, autor rozważa następujące główne pytania wynikające z tezy artykułu: (i) czy afekt jest rodzajem informacji i jeżeli tak, to o jakiej charakterystyce, (ii) czy reprezentacja afektu w systemach informacyjnych może mieć teoretyczną lub praktyczną wartość oraz w jaki sposób taka reprezentacja może być implementowana. **Wyniki i wnioski:** Z powyższych rozważań wyłania się konkluzja, iż znajdujemy się na początku zmiany paradygmatu w teorii informacji i reprezentacji wiedzy, który zakłada ujęcie w teorii informacji i komunikacji aspektów afektywnych prowadząc do powstania afektywnej teorii informacji. **Oryginalność/wartość poznawcza:** W artykule zaproponowano, aby afekt był postrzegany i reprezentowany jako uzupełniająca metainformacja ujmująca subiektywne doznania agenta łączące się trwale w spójnej świadomości z kognitywnymi, intensjonalnymi stanami umysłu stanowiącymi podstawę informacji w ujęciu semantycznym. Ponadto zaproponowany został model reprezentacji emocji bazujący na teoriach emocji powstałych na gruncie współczesnej neuronauki afektywnej.

SŁOWA KLUCZOWE Teoria informacji. Systemy informacyjne. Reprezentacja afektu. Obliczenia afektywne. Afektywne ujęcie informacji. Reprezentacja doświadczenia.

*JAN KACZMAREK graduated from Warsaw School of Economics and is a PhD Candidate at the Institute of Information and Book Studies of the University of Warsaw. For the past 8 years he has been working on mobile information systems and technologies as research project manager and member of the board of MOST Foundation (www.most-program.org). In 2009 he started his research on the representation of the subjective, affective dimension of knowledge and experience in information systems, which resulted in a PhD thesis entitled „Experience representation in information systems”. His research interests embrace: affective neuroscience and contemporary theories of emotion, consciousness and mind, affect as the basis for language and knowledge as well as methods for representing affect in information systems. Jan Kaczmarek authored 10 publications and was technical editor of two books. His most important publications include: J.M. Kaczmarek, D. Ryżko: *A Framework for Experience Representation. Advances in brain inspired cognitive systems, Lecture Notes in Computer Science (7366)*. Springer, 2012, 223–231; J.M. Kaczmarek, D. Ryżko: *Customer Experience Management Architecture for Enhancing Corporate Customer Centric Capabilities*. In: D. Ryżko, H. Rybiński, P. Gawrysiak, M. Kryszkiewicz (eds.) *Emerging Intelligent Technologies in Industry*. Springer 2011, 319–328; J.M. Kaczmarek, D. Ryżko: *Quantifying and Optimising User Experience: Adapting AI Methodologies for Customer Experience Management*. In: B. Jacobfeuerborn (ed.) *Customer Experience Management – Informational Approach to Driving User Centricity*. MOST Press, 2009, 19–31.*

Contact to the Author:
janek.kaczmarek@gmail.com

Skuteczność metod i technik badania użyteczności naukowych serwisów WWW. Wnioski z testów funkcjonalnych platformy PASSIM²

Małgorzata Jaskowska

Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytet Jagielloński

Magdalena Wójcik

Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytet Jagielloński

Język tekstu: polski / Abstrakt: polski, angielski

Language of the article: Polish / Abstract: Polish, English

ABSTRAKT

Cel/teza: Celem artykułu jest prezentacja wyników badań dotyczących skuteczności metod oceny użyteczności serwisów WWW. Przedmiotem badań była platforma PASSIM, prototyp internetowego systemu informacyjnego dla studentów i naukowców w Polsce. **Koncepcja/metody badań:** Wykorzystano analizę i krytykę piśmiennictwa oraz przeprowadzono badania użyteczności platformy PASSIM wykorzystując: klasyczne testy funkcjonalne, Indirect Oral Operational Method, zogniskowany wywiad grupowy, wywiad oparty na modelu Kano, ankietę User Experience. **Wyniki i wnioski:** Badania wykazały skuteczność zastosowanego narzędzia badawczego, złożonego z wzajemnie uzupełniających się metod i technik. Pozwala ono na wnioskowanie na różnym poziomie szczegółowości, począwszy od wykazu błędów i usterek (testy funkcjonalne) poprzez sugestie stosownych rozwiązań usprawniających system (IOOM), ocenę heurystyczną (focus), ocenę poziomu innowacyjności (model Kano), aż do poziomu ogólnego – odczuć i wrażeń, jakie na użytkownika wywołuje praca z serwisem (User Experience). Wyniki wykazały nieskuteczność badań ankietowych oraz dużą efektywność ankiety User Experience wyłącznie w odniesieniu do grupy ekspertów. **Zastosowanie praktyczne:** Skonstruowane narzędzie badawcze może być wykorzystane w badaniach użyteczności serwisów naukowych. **Oryginalność/wartość poznawcza:** Przeprowadzone badania pozwoliły uzupełnić niedostatecznie reprezentowaną w polskiej literaturze przedmiotu problematykę badania użyteczności serwisów naukowych.

SŁOWA KLUCZOWE Doświadczenie użytkownika. Metoda badawcza. Serwis naukowy. Test funkcjonalny. Użyteczność.

² Badania będące przedmiotem artykułu zostały przeprowadzone w ramach projektu „Utworzenie uniwersalnej, otwartej, repozytoryjnej platformy hostingowej i komunikacyjnej dla sieciowych zasobów wiedzy dla nauki, edukacji i otwartego społeczeństwa wiedzy”, realizowanego w ramach strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych pt. „Interdyscyplinarny system interaktywnej informacji naukowej i naukowo-technicznej”. Czas trwania projektu: 2010–2013. Nazwa instytucji finansującej: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, w ramach kosztów bezpośrednich przewidzianych w budżecie K/PBR/000008.

The research discussed in this paper was conducted as a part of the project: „Utworzenie uniwersalnej, otwartej, repozytoryjnej platformy hostingowej i komunikacyjnej dla sieciowych zasobów wiedzy dla nauki, edukacji i otwartego społeczeństwa wiedzy (Creating universal, open hosting and communication repository platform for web knowledge resources for science, education and open society of knowledge)” implemented within the strategic research and development program “Interdyscyplinarny system interaktywnej informacji naukowej i naukowo-technicznej (Interdisciplinary system of interactive scientific and technical information)”. Project duration: 2010-2013. Financing institution: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (Polish National Center for Research and Development), within direct costs included in the budget K/PBR/000008.

Abstract in English / Abstrakt w jęz. angielskim

**The effectiveness of Methods and Techniques
Used in Research on the Usability of Scientific Websites.
Conclusions from the Usability Tests of the PASSIM Platform**

**Małgorzata Jaskowska
Magdalena Wójcik**

ABSTRACT

Purpose /thesis: The aim of this paper is to present the results of the research on the effectiveness of evaluation methods used for website usability assessment. The website assessed is PASSIM platform – a prototype of online information system addressed to Polish students and scientists. **Approach/methods:** The authors use the critical analysis of the literature and test PASSIM platform with classic usability tests, Indirect Oral Operational Method, focused group interviews, interviews based on Kano Model and User Experience survey. **Results and conclusions:** The study proves the effectiveness of the research tool consisting of complementary methods and techniques. The tool in question enables inferring at various specificity levels, starting from the lists of errors and flaws (usability testing) through improvement suggestions (IOOM), heuristic evaluation (focused group interviews) and innovation level assessment (Kano model) to the general level of experience and impressions gained by the users while working with the website (User Experience). The results of the research show a general ineffectiveness of surveys and considerable efficiency of User Experience survey only when applied to the group of experts. **Practical implications:** The research tool used in this case may be applied in the usability tests of other scientific websites. **Originality/value:** The study significantly supplements the discussion on scientific website usability testing, the issue largely underrepresented in Polish literature.

KEYWORDS Research method. Scientific websites. Usability tests. User experience.

Dr MAŁGORZATA JASKOWSKA – adiunkt w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Obecnie prowadzi badania w zakresie modeli wartościowania informacji przez użytkowników. Najważniejsze publikacje: M. Jaskowska: Potrzeba, trudności i formy przekazywania wiedzy i umiejętności w zakresie bibliograficznych systemów informacyjno-wyszukiwawczych studentom – przedstawicielom „pokolenia google”. W: J.Franke (red.) BIBLIOGRAFI@: Źródła – Standardy – Zasoby. Warszawa: Wydaw. SBP, 2013, 311–320; M.Jaskowska, M. Próchnicka, A. Korycińska-Huras: Zachowania informacyjne autorów prac licencjackich z zakresu informacji naukowej i bibliotekoznawstwa. Tendencje w wykorzystaniu źródeł elektronicznych i drukowanych. W: K. Migoń, M. Skalska-Zlat (red.): Uniwersum piśmiennictwa wobec komunikacji elektronicznej. Wrocław: Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, 2009, 291–311; M. Jaskowska, M. Próchnicka, A. Korycińska-Huras: Bibliografia jako źródło informacji naukowej – w opinii studentów. W: J. Woźniak-Kasperek, M. Ochmański (red.): Bibliografia. Warszawa: Wydaw. SBP, 2009, 233–259.

*Kontakt z autorem:
malgorzata.jaskowska@uj.edu.pl*

Dr MAGDALENA WÓJCIK – asystent w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jej zainteresowania badawcze obejmują problematykę nowych form komunikacji w Internecie, w tym szczególnie mediów społecznościowych i ich związków z działalnością instytucji książki. Najważniejsze publikacje: M.Wójcik: Promocja literatury w Internecie. Przegląd Biblioteczny, 2010, 4, 460–475; M.Wójcik: Użytkownicy serwisów społecznościowych poświęconych literaturze. Przegląd Biblioteczny, 2012, 2, 222–240; M.Wójcik: Literatura na temat bibliotek cyfrowych – analiza bibliometryczna. W: M.Janiak, M.Krakowska, M.Próchnicka (red.) Biblioteki cyfrowe. Warszawa: Wydaw. SBP, 284–294.

*Kontakt z autorem:
magda.wojcik@uj.edu.pl*

Geografia wydawnicza książek w Polsce (1999–2010)

Jadwiga Sadowska

Zakład Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytet w Białymstoku

Język tekstu: polski / Abstrakt: polski, angielski
Language of the article: Polish / Abstract: Polish, English

ABSTRAKT

Cel/teza: Celem artykułu jest przedstawienie geografii wydawniczej książek w Polsce w latach 1999–2010 (od ostatniego podziału administracyjnego kraju) według województw. **Koncepcja/metody badań:** Zastosowaną metodą badawczą jest analiza liczby tytułów książek zawartych w *Ruchu Wydawniczym w Liczbach* – oficjalnym roczniku polskiej statystyki wydawniczej. **Wyniki i wnioski:** Na podstawie list rangowych produkcji poszczególnych typów książek pokazano zróżnicowanie terytorialne produkcji wydawniczej książek w Polsce. Stwierdzono, że największym ośrodkiem wydawniczym jest województwo mazowieckie i Warszawa, choć jej udział powoli zmniejsza się na rzecz innych miast. Kolejne miejsca zajmują: województwo małopolskie (Kraków), śląskie (Katowice), wielkopolskie (Poznań), dolnośląskie (Wrocław). Najniższe wskaźniki wydawnicze mają województwa: lubuskie (Zielona Góra), opolskie (Opole), warmińsko-mazurskie (Olsztyn), podlaskie (Białystok). Widoczny jest powolny proces decentralizacji wydawniczej. **Oryginalność/wartość poznawcza:** Przedstawione źródłowe dane statystyczne dotyczące produkcji książek w ujęciu geograficznym, chronologicznym i typologicznym dokumentują zmiany zachodzące na polskim rynku wydawniczym. W dotychczasowym piśmiennictwie brak jest tego typu analizy dotyczącej okresu 1999–2010.

SŁOWA KLUCZOWE Geografia wydawnicza Polski (1999–2010), Książki w Polsce (1999–2010), *Ruch Wydawniczy w Liczbach*, Statystyka książek w Polsce (1999–2010).

Abstract in English / Abstrakt w jęz. angielskim

Book Publishing Geography in Poland (1999–2010)*Jadwiga Sadowska***ABSTRACT**

Purpose: The aim of this paper is to present the book publishing geography (arranged by voivodeships/provinces) in Poland since the last reform of the administrative division of the country (1999–2010). **Approach/methods:** The author analyzes the number of book titles included in *Ruch Wydawniczy w Liczbach (Polish Publications in Figures)* – the official Polish book industry statistics yearbook. **Results and conclusions:** The territorial diversity of book publishing industry in Poland is presented through the rank lists of selected book types, with Mazowieckie province and the capital town of Warsaw being the largest publishing center, although gradually declining in favor of other towns. It is followed by: Małopolskie province (the town of Kraków), Śląskie province (the town of Katowice), Wielkopolskie province (the town of Poznań), Dolnośląskie province (the town of Wrocław). The lowest publishing rates are in: Lubuskie province (the town of Zielona Góra), Opolskie province (the town of Opole), Warmińsko-Mazurskie province (the town of Olsztyn), Podlaskie province (the town of Białystok). The slow progress of publishing industry decentralization is observed. **Originality/value:** Discussed statistical data showing geographical, chronological and typological aspects of book publishing document recent changes occurring in Polish book publishing market. The paper provides first analysis of that type concerning the period 1999 to 2010.

KEYWORDS Geographical distribution of publications in Poland (1999–2010). Books in Poland (1999–2010). *Ruch Wydawniczy w Liczbach (Polish Publications in Figures)*. Book statistics in Poland (1999–2010).

Dr hab. JADWIGA SADOWSKA, prof. UwB jest kierownikiem Zakładu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa na Uniwersytecie w Białymstoku. Jest autorką ok. 200 publikacji, w tym książek: Hasła przedmiotowe w teorii Adama Łysakowskiego i praktyce Przewodnika Bibliograficznego (Warszawa 2000), Język haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej. Studium analityczno-porównawcze (Warszawa 2003), Książki i czasopisma w Polsce w świetle liczb (1990–2010) (Białystok 2013).

*Kontakt z autorem:
jadwigasadowska@o2.pl*